

Δελτίο

ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Τεύχος 5 – Ιούνιος 2009

Ἡ οὐσιώδης δραστηριότητα

Ὅπως δηλώνει ἡ ἐπωνυμία τῆς Ἐταιρείας καὶ ρητὰ ἐπιτάσσει τὸ Καταστατικό της, ὁ προέχων σκοπὸς της δὲν εἶναι ἄλλος ἀπὸ τὴν προαγωγή τῶν παπαδιαμαντικῶν σπουδῶν καὶ τὴ διάδοση τοῦ παπαδιαμαντικοῦ ἔργου. Στὴν τελευταία Γενικὴ Συνέλευση ἐγίνε ὁ ἀπολογισμὸς τῶν ἐτῶν 2007 καὶ 2008. Ἀκούσαμε ὅτι τὸ Δ. Σ. συνεδρίαζε τακτικά, ὅτι στὸ διάστημα αὐτὸ ἄρχισε ἡ ἐκδοση τοῦ Δελτίου, ὅτι αὐξήθηκαν τὰ ἔσοδα τῆς Ἐταιρείας, ὅτι συνεχίστηκαν οἱ ἀγρυπνίες στὸν Ἅγιον Ἐλισαῖο, ὅτι ἐγίναν ἀρκετὲς συνάξεις τῶν ἐταίρων καὶ φίλων τοῦ Παπαδιαμάντη στὸ πατάρι τοῦ «Ἄρμου» καὶ ὅτι ἄρχισε ἡ προετοιμασία γιὰ τὸ Γ' Διεθνὲς Συνέδριο Παπαδιαμάντη.

Αὐτὴ περίπου εἶναι ἡ «ἀπολογιστικὴ εἰκόνα». Ὡστόσο θὰ μπορούσε νὰ ἀδρανεῖ τὸ Δ. Σ., νὰ εἶχε μειωθεῖ τὸ ἀποθεματικό, νὰ μὴν εἶχε ἀκόμη συζητηθεῖ τὸ θέμα τοῦ Συνεδρίου, νὰ μὴν εἶχε ἐκδοθεῖ τὸ Δελτίο, δίχως αὐτὰ νὰ ἐμποδίζουν τὴν προκοπὴ τῶν παπαδιαμαντικῶν σπουδῶν.

Ἀσφαλῶς, ἡ καλὴ λειτουργία τῆς Ἐταιρείας εἶναι εὐκταία. Ἐντούτοις ἡ ὅποια εὐρωστία τοῦ ταμείου, οἱ τυχόν καλὲς δημόσιες σχέσεις, ἡ ἐνδεχομένως ἀψογὴ ὀργάνωση κλπ. ὑποκρύπτουν τὸν σοβαρὸ κίνδυνον νὰ καταστήσουν τὴν Ἐταιρεία «αὐτείδωλον», κατὰ τὴ λέξη τοῦ Ὑμνογράφου καὶ τοῦ Παπαδιαμάντη, ἡγουν αὐτοσκοπὸ — ἀμάρτημα θανάσιμο.

Ἡ οὐσιαστικὴ δραστηριότητά της εἶναι ἡ μελέτη, ἡ ἐκδοση καὶ ἡ διάδοση τοῦ ἔργου τῶν δύο Ἀλεξάνδρων. Ἄν αὐτὰ προχωροῦν, ὅλα πᾶνε καλά. Καὶ ὅπως δείχνουν τὰ πράγματα, προκόβουμε, σὺν Θεῷ, ἐρευνητικὰ καὶ ἐκδοτικά. Κατὰ μέγα μέρος τὴν ἔρευνα, τὴν ἐκδοτικὴ παραγωγή, τίς δημοσιεύσεις καὶ τίς ὁμιλίες ἔχουν ἐπωμιστεῖ μέλη καὶ φίλοι τῆς Ἐταιρείας. Ὁ Παπαδιαμάντης διακονεῖται — καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ ζητούμενο.

Σπουδάζοντας τὸν Παπαδιαμάντη

Ἐκδοτικά τοῦ Παπαδιαμάντη

Ὁ ἐταῖρος Νικόλαος Α.Ε. Καλοσπύρος ὑπέβαλε καὶ γραπτῶς στὸ Δ. Σ. ἓνα ἐκδοτικὸ ὑπόμνημα, τὸ ὁποῖο θὰ μελετηθεῖ καὶ ἐν καιρῷ θὰ συζητηθεῖ σὲ εὐρύτερο κύκλο. Μεταφέρουμε ἐδῶ τὴ δευτέρη πρόταση του:

Κλασικὸς πιά συγγραφέας ὁ Παπαδιαμάντης εἶναι καιρὸς πλέον νὰ τύχει καὶ τῆς ἐκδοτικῆς μοίρας τῶν μεγάλων κλασικῶν, μὲ τὸν συστηματικὸ ὑπομνηματισμὸ τῶν μειζόνων ἔργων-μυθιστορημάτων του. Δὲν θὰ ἦταν ἄσχημο, λοιπόν, μὲ τὴ σύμπραξη τεσσάρων-πέντε μελῶν τῆς Ἑταιρείας νὰ

ἀρχίσει ἡ προετοιμασία ἐνὸς φιλολογικοῦ ὑπομνήματος γιὰ τὴ Φόνισσα ἢ τὴ Γυφτοπούλα (γλωσσικό, λεξιλογικό, ὑφολογικό, πραγματολογικό, ἰδεολογικό, θεωρητικὸ-λογοτεχνικὸ καὶ διακειμενικὸ-συγκριτολογικό, κτλ. σκέλη), ὅπου οἱ συνεργάτες τοῦ ὑπομνήματος συναντῶνται σὲ τακτὰ χρονικὰ διαστήματα καὶ ἀνταλλάσσουν πληροφορίες, ἐνῶ μετὰ τὴν ὀλοκλήρωση τῆς κατ' ἰδίαν ἐπεξεργασίας ἐμπλέκονται καὶ ἄλλοι εἰδικοί ἐπιστήμονες πρὸς ἀπαρτισμὸν τοῦ ἔργου.

Παρουσίαση τῆς Εἰσαγωγῆς στὴν πεζογραφία τοῦ Παπαδιαμάντη

Στις 9 Μαρτίου 2009, στὸ πατάρι τῶν ἐκδόσεων «Ἀρμός», ὁ Σταῦρος Ζουμπούλακης παρουσίασε τὸ βιβλίο *Εἰσαγωγή στὴν πεζογραφία τοῦ Παπαδιαμάντη. Ἐπιλογή κριτικῶν κειμένων*, ἐπιμέλεια Γ. Φαρίνου - Μαλαματάρη, Πανεπιστημιακὸς Ἐκδόσεις Κρήτης, Ἡράκλειο 2005.

Ὁ ὁμιλητὴς συνέκρινε καταρχὰς τὴν ἐν λόγῳ ἀνθολογία μὲ ἄλλες ποὺ ἔχουν προηγηθεῖ καὶ τόνισε τὴν ἰδιαιτερότητά της (συγκροτήθηκε μὲ κριτήρια ἀντιπροσωπευτικότητας, ἀξιολόγησης καὶ διαλογικότητας), χωρὶς ὡστόσο νὰ σχολιάσει τις συγκεκριμένες ἐπιλογές (ἢ παραλείψεις) της. Ἐν συνεχείᾳ συζήτησε τὴν ἐκτενὴ εἰσαγωγή (σ. 11- 51), σημαντικὴ συμβολὴ στὴ μελέτη τῆς πρόσληψης τοῦ παπαδιαμαντικοῦ ἔργου κατὰ τὸν εἰκοστὸ αἰῶνα (1899 -2002), μέ-

νοντας ἀναλυτικότερα στὴν μετὰ τὸ 1961 πρόσληψη τοῦ Παπαδιαμάντη, τὴν ὁποία, ἀκολουθώντας τὴν ἐπιμελήτρια τοῦ τόμου, χώρισε σὲ τέσσερις ομάδες, ὡς ἑξῆς :

α) ὀρθόδοξο ἐρμηνευτικὸ ρεῦμα (γενάρχης τοῦ ὁ Ζήσιμος Δορεντζάτος)

β) ψυχο(αυτο)βιογραφικὸ ρεῦμα (Παν. Μουλλάς)

γ) ψυχαναλυτικὴ ἐρμηνεία, ἡ ὁποία διασταυρώνεται καὶ ἐν μέρει πηγάζει ἀπὸ τὸ προηγούμενο ἐρμηνευτικὸ ρεῦμα, περιορίζεται συχνὰ στὴ *Φόνισσα*, μὲ ἐξάιρεση τὸν Γκὺ Σωνιὲ ποὺ ἐπιχειρεῖ συνολικὴ ψυχαναλυτικὴ ἐρμηνεία τοῦ Παπαδιαμάντη, μὲ κρίσιμες ἀπάντως διαφορὲς ἀπὸ τὸν Μουλλά

δ) ἡ μοναχικὴ ἐρμηνεία τοῦ Παπαδιαμάντη ὡς ἀναγεννησιακοῦ (Λ. Προγκίδης).

Ἐκδήλωση καὶ τὴν κίνηση τῆς Ἑταιρείας

• Ὁμιλία, μετὰ τὸ μνημόσυνο γιὰ τὸν Παπαδιαμάντη καὶ τὸν Μωραϊτίδη, στὸ πνευματικὸ κέντρο τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν Σκιαθοῦ ἀπὸ τὸν Στέλιο Παπαθανασίου, μὲ ἐπίκεντρο τρεῖς ρήσεις (τοῦ Ἐκκλησιαστῆ, τοῦ Μπαχτίν καὶ τοῦ Ἐλύτη) τὴν Παρασκευή, 2.1.2009. — Ὁ ἴδιος μίλησε γιὰ τὴν ἱερότητα τῆς στέρησης καὶ τὴν ἀσκητικὴ τῆς πενίας τοῦ Παπαδιαμάντη καὶ τῶν ἡρώων του στὴν «Ἐκδήλωση τιμῆς καὶ μνήμης», ποὺ διοργάνωσε ὁ Δῆμος Σκιαθοῦ γιὰ τὸν Παπαδιαμάντη (Αἶθουσα ἐκδηλώσεων Γυμνασίου - Λυκείου Σκιαθοῦ, Κυριακὴ 4.1.2009, ὥρα 19.00). Βλ. ἀναλυτικότερα ἐφημ. *Θεσσαλία* 8.1.2009.

• Στὴν ἴδια ἐκδήλωση μίλησε καὶ ὁ Χρῆστος Ἀδαμόπουλος, μέλος τοῦ Δ.Σ. τῆς Ἑταιρείας, μὲ θέμα «Τί πρέπει, λοιπόν, νὰ γίνει γιὰ νὰ μὴ χάσουμε τὸν Παπαδιαμάντη, τὸν ἑαυτὸ μας δηλαδή;».

• Στὴν παρουσίαση τριῶν ἐκδόσεων τοῦ Ἰδρύματος τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων γιὰ τὸν Κοινοβουλευτισμὸ καὶ τὴ Δημοκρατία, ὁ Ν. Δ. Τριανταφυλλόπουλος παρουσίασε τὴν παπαδιαμαντικὴ μετάφραση τῆς *Ἱστορίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως* τοῦ Φίνλιϋ. Ἐπιλογικὰ μίλησαν ὁ ἐπιμελητὴς τῆς ἐκδόσεως Α. Γ. Μαντᾶς καὶ ὁ Καθηγητὴς Κ. Γ. Πιτσάκης (Αἶθουσα Ἑλ. Βενιζέλου Μεγάρου τῆς Βουλῆς, Τετάρτη 4 Φεβρουαρίου 2009, ὥρα 19.30).

• Στὸ τριήμερο ἐπιμορφωτικὸ σεμινάριο «Τὸ περιβάλλον στὴ Λογοτεχνία» τοῦ Κέντρου Περιβαλλοντικῆς Ἐκπαίδευσης Ἀρναίας ὁμιλητὴς ἦταν καὶ ὁ Στέλιος Παπαθανασίου μὲ θέμα «Ἡ “μετ’ ἔρωτος” περιγραφή τῆς φύσης στὸν Ἀλέξανδρο Παπαδιαμάντη» (Μαθητικὴ Ἑστία Ἀρναίας, Παρασκευὴ 27 Μαρτίου 2009, ὥρα 19.45)

• Τὴν Τετάρτη 1 Ἀπριλίου 2009 πραγματοποιήθηκε ἡ 15ῃ Γενικὴ Συνέλευση τῆς Ἑταιρείας μὲ θέματα: ἐνημέρωση ἐπὶ τῶν πεπραγμένων 2007 καὶ 2008 καὶ οἰκονομικὸ ἀπολογισμὸ. Συζητήθηκε ἐπίσης ἡ ὀργάνωση τοῦ Γ' Διεθνoῦς Συνεδρίου γιὰ τὸν Παπαδιαμάντη καὶ ὀριστικοποιήθηκε ἡ ἀπόφαση νὰ γίνει στὴ Σκιάθῳ τὸ Σεπτέμβριο τοῦ 2011 σὲ συνεργασία μὲ τὸ Δῆμο Σκιαθοῦ. Ἡ Γ.Σ. ἐνέκρινε τὴν ἐγγραφή τῶν ἐξῆς νέων μελῶν: Ἀλεξοπούλου Χρύσας, Λεονάρδου Νικόλαου, Νικολαΐδου Μαρίας, Παπαθανασίου Ἀστέριου (Στέλιου), Φαρίνου Μαλαματάρη Γεωργίας, Φαφαλιῶ Κωνσταντίνου.

• Ἀγρυπνίες τελέσθηκαν στὸ ἐκκλησάκι τοῦ Ἁγίου Ἐλισσαίου στίς 16 Ἰανουαρίου, 13 Φεβρουαρίου, 6 Μαρτίου, 3 Ἀπριλίου καὶ 15 Μαΐου. Στίς 14 Ἰουνίου, ἡμέρα ποὺ ἐορτάζεται ἡ μνήμη τοῦ ἁγίου Ἐλισσαίου, ἔγινε πανηγυρικὴ Λειτουργία, ἐνῶ τὴν προηγούμενη τελέσθηκε πανηγυρικὸς Ἑσπερινός. Μέχρι τὸ τέλος τοῦ 2009 ἔχουν προγραμματιστεῖ οἱ ἐξῆς Ἀγρυπνίες: 10 Ἰουλίου, 19 Σεπτεμβρίου, 16 Ὀκτωβρίου, 13 Νοεμβρίου καὶ 18 Δεκεμβρίου.

Ἐκδόσεις καὶ Δημοσιεύματα

(Ἀπὸ μέλη τῆς Ἑταιρείας)

α' Βιβλία - περιοδικά

1. Ἀλεξάνδρου Μωραϊτίδου, *Μέ τοῦ βορῆ τὰ κύματα, Σμύρνη - Σύρος - Νικομήδεια - Αἰδηψός - Ἑλληνική Ἀκτοπλοία - Σκίαθος - Τήνος - Στυλίδα - Σκύρος - Ἄθως, Ἀναδημοσιεύσεις ἐπιμελεία Φ.Α. Δημητρακοπούλου, Ἐκδοτικός ὀργανισμὸς Π. Κυριακίδη, Ἀθήνα 2008, σελ. 360, [σειρὰ «Ἑλληνικὰ κείμενα καὶ μελέτες», ἀριθμ. 6].*

β' Δημοσιεύματα

1. Δημήτρης Κοσμόπουλος, i) «Γράμματα σπουδάματα (ὁ ἀσίγηστος ἔρωτας γιὰ τὸ παπαδιαμαντικὸ κείμενο)» [κριτικὴ γιὰ τὸ βιβλίον Ἀποσπινθηρίζοντας τοῦ Ν. Δ. Τριανταφυλλόπουλου, ἐφ. *Real News*, Κυριακὴ 4.1.2009, ii) «Μάχιμη δημοσιογραφία ἀπὸ μεγάλους λογοτέχνες» [Ἀναφορὰ στὸν Παπαδιαμάντη] *Real News*, Κυριακὴ 3.5.2009, iii) «Ὁ ξένος τῶν Χριστουγέννων» [ποίημα γιὰ τὴν κοίμηση τοῦ Παπαδιαμάντη], *Νέα Ἐστία*, τχ. 1818, Ἰανουάριος 2009.
2. Ν.Δ. Τριανταφυλλόπουλος - Λαμπρινὴ Τριανταφυλλοπούλου «Παρατηρήσεις στὸ νεοφανὲς διήγημα “Τὸ γιαλόξυλο”», *Νέα Ἐστία*, τχ. 1818, Ἰανουάριος 2009.
3. Ν.Δ. Τριανταφυλλόπουλος i) «Γιαλόξυλο. Τύχες μιᾶς λέξης», *Νέα Ἐστία*, τχ. 1819, Φεβρουάριος 2009, ii) «Τὰ “ναυαγισμένα ξύλα”», *Νέα Ἐστία*, τχ. 1820, Μάρτ. 2009, iii) «Οἱ φίλτατοι στοιχειοθέτες ἢ ὁ ἀγαθοδαίμων τοῦ τυπογραφείου», *ἡ λέξη*, τχ. 199, Ἰαν. -Μαρτ. 2009, iv) «Παπαδιαμαντικὲς σπουδές, τρεῖς σημαντικὲ σταθμοί», *Ἡ Καθημερινή*, 2.6.2009, v) «Φουκαράς», *Νέα Ἐστία*, τχ. 1822, Μάιος 2009.
4. «Ἔγινε ἐκδότης γιὰ τὸν Παπαδιαμάντη», Συνέντευξη τοῦ Δημήτρη Μαυρόπουλου μὲ τὸν Σπύρο Γιανναρά, *Ἡ Καθημερινή*, 7.6.2009.
5. Στέλιος Παπαθανασίου, ἐπιστολὴ μὲ τίτλο «Ὁ “γαστρονόμος” καὶ τὸ Θεῖο Πάθος» στὴ στήλη τοῦ Στάθη, *Ἐλευθεροτυπία*, Τετάρτη 8.4.2009.
6. Χρῖστος Ἀδαμόπουλος, «Ὁ γλωσσικὸς μας πολιτισμὸς εἶναι φορέας ἀξιῶν καὶ ὄχι ἐργαλεῖο», *Ἡ Γλῶσσα μας*, Ἐφημερίδα τοῦ Ὁμίλου Πειραιῶς γιὰ τὴ Διάδοση τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας, τχ. 146, Ἀπρίλιος -Ἰούνιος 2009.

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Μαυρομιχάλη 16, 10680 Ἀθήνα, Τηλ. 210 3605532, Τηλ/τυπία 210 3637304